

УДК 332.1:352(477+4-11)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2026-23-21>

Марк Савчук

ORCID: 0009-0005-1063-3885

СУБНАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: АДАПТАЦІЯ ДОСВІДУ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ

Стаття досліджує потенціал субнаціонального рівня політики, як важливого драйвера у процесі економічного розвитку в Україні. Аналіз проведено з порівнянням практик країн Вишеградської групи у сфері децентралізації, фінансової автономії, стратегічного регіонального планування та публічно-приватного партнерства. Визначено, що ефективність регіонального розвитку у значній мірі залежить від інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, чіткого розмежування повноважень та наявності стійкої ресурсної бази. Особлива увага приділена теорії та практиці залучення інвестицій субнаціональними політичними акторами, розвитку малого і середнього підприємництва та впровадженню інструментів громадської участі як факторів підвищення якості врядування та соціальної довіри. Продемонстровано, що синтез фінансової автономії з інституційними гарантіями віднадмірної централізації створює умови для формування конкурентоспроможних регіональних економік. Також у статті розглядаються ризики імплементації міжнародного досвіду, зокрема через унікальні виклики, що повстали перед Україною, як от війна та нерівномірні руйнування. Наголошується на необхідності адаптації інструментів регіональної політики до вітчизняного контексту, із урахуванням потреби та викликів відбудови та євроінтеграційного курсу. Зроблено висновок, що системне використання напрацювань країн Вишеградської групи здатне підвищити ефективність державної політики регіонального розвитку, посилити економічну самодостатність громад та забезпечити довгострокову стабільність національної економіки.

Ключові слова: субнаціональна політика, децентралізація, регіональний розвиток, публічно-приватне партнерство, місцеве самоврядування, Вишеградська група, економічна політика.

Вступ. На сучасному етапі трансформації державного управління в Україні роль регіонального та місцевого рівнів значно зросла у забезпеченні економічної стійкості та соціальної стабільності. Актуальність дослідження посилюється необхідністю одночасного вирішення безпекових та соціально-економічних завдань у контексті повномасштабної війни. Відновлення держави передбачає не лише фізичну реконструкцію інфраструктури, але й формування ефективної інституційної моделі управління, здатної забезпечити стійке економічне зростання. У цьому контексті євроінтеграційний курс України зумовлює орієнтацію на стандарти та практики Європейського Союзу, що актуалізує звернення до досвіду країн Центрально-Східної Європи як прикладу успішної трансформації, географічно та історично наближеного до нас. Європейська практика є свідченням того, що ефективна децентралізація, підкріплена інституційними гарантіями та фінансовими ресурсами, здатна забезпечити якісні зміни у структурі регіональних економік. Виходячи з цього, особливого значення набуває аналіз практик держав, які пройшли подібний шлях трансформації та інтеграції до європейського простору. З огляду на стратегічний курс України на євроінтеграцію та необхідність швидкого відновлення зруйнованих територій, питання адаптації ефективних моделей субнаціонального управління набуває не лише теоретичного, а й прикладного значення.

© М. Савчук, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Матеріал і методи дослідження. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять наукові праці українських і зарубіжних дослідників у сфері регіональної політики, децентралізації та економічного розвитку, зокрема роботи Варченко О., Возняк Г., Ткачука А., Артёмова І. та інших. Емпіричну базу сформовано на основі узагальнення практик субнаціонального управління у країнах Вишеградської групи, зокрема у контексті фінансової автономії, стратегічного планування та взаємодії державного і приватного секторів. У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів. У дослідженні використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів, серед яких порівняльний аналіз для виявлення спільних та відмінних рис інституцій субнаціонального управління, системний підхід до оцінки взаємозв'язків між фінансовими ресурсами та спроможністю місцевих органів влади, а також методи узагальнення та синтезу для формування рекомендацій щодо адаптації кращих практик Вишеградської четвірки до українського контексту.

Метою статті є аналіз перспектив субнаціонального рівня політики як інструменту економічного розвитку в українських регіонах та оцінка можливостей адаптації практик країн Вишеградської групи у сфері децентралізації, фінансової автономії й регіонального управління в умовах потенційного повоєнного відновлення.

Результати і обговорення. Інституційна структура субнаціонального врядування в Україні та державах Центрально-Східної Європи загалом вибудовується за схожою логікою, що відповідає континентальній моделі організації публічної влади. Вона передбачає поєднання інститутів виборного представництва з ієрархічно організованою системою державного управління. Визначальною ознакою цієї моделі є наділення органів місцевого самоврядування певним рівнем автономії в межах законодавчо встановлених рамок, що, з одного боку, забезпечує можливість адаптивного реагування на локальні потреби, а з іншого – зберігає вагомий вплив центральних органів влади. Водночас, в умовах воєнного стану та необхідності післявоєнної відбудови актуалізується потреба у запозиченні ефективних інституційних рішень і практик із досвіду країн Вишеградської групи, які, з огляду на близькість історико-політичного контексту, можуть бути релевантними для адаптації в Україні з метою стимулювання економічного розвитку та підвищення якості місцевого врядування.

Вітчизняна децентралізаційна реформа, значною мірою інспірована досвідом держав центрально-східної Європи та обґрунтовано розглядається як одна з найбільш результативних. Водночас принципова різниця між Україною та країнами Вишеградської групи полягає у специфіці імплементації реформ. У державах Центрально-Східної Європи трансформації відбувалися комплексно, охоплюючи паралельні зміни у ключових сегментах публічного управління. Натомість в українському випадку реформи часто мали дискретний характер і часто здійснювалися без належної міжсекторальної, чи міжвідомчої координації, що знижувало їхній кумулятивний ефект на регіональному рівні. У цьому контексті децентралізацію доцільно інтерпретувати не як сукупність формалізованих змін у розподілі ресурсів і повноважень, а як цілісну управлінську парадигму, орієнтовану на системне зміцнення спроможності територіальних громад. Йдеться про послідовне розширення їхньої ресурсної бази та інституційної суб'єктності. Саме реалізація такого підходу дозволила країнам Вишеградської четвірки не лише підвищити рівень локальної самоврядності, але й забезпечити стаке залучення інвестицій у розвиток інфраструктури, водночас скорочуючи міжрегіональні диспропорції. З огляду на це, для України перспективним є подальше поглиблення моделі фінансової децентралізації шляхом формування стабільних і передбачуваних джерел наповнення місцевих бюджетів, а також інституціоналізація спроможності субнаціонального рівня до вироблення самостійних політик, спрямованих на забезпечення соціально-економічного розвитку територій.

Станом на сьогодні зберігається низка нерегульованих проблем, пов'язаних із обмеженою інституційною спроможністю територіальних громад щодо реалізації делегованих

повноважень, а також із недостатньою визначеністю у розмежуванні компетенцій між органами місцевого самоврядування, місцевими органами виконавчої влади та військовими адміністраціями [1]. У цьому зв'язку одним із ключових завдань подальшого поглиблення децентралізації в Україні є формування чіткої та узгодженої системи розподілу повноважень і відповідальності на локальному рівні, що дозволить мінімізувати дублювання функцій між різними рівнями публічної влади. Зокрема, передача ширших повноважень у сфері надання соціальних послуг створює передумови для того, щоб громади самостійно визначали обсяг і формат їхнього надання відповідно до специфіки локальних потреб. Це, своєю чергою, може сприяти підвищенню якості та доступності послуг, а також посиленню соціальної інтеграції, що є особливо актуальним для територій, які зазнали впливу воєнних дій і характеризуються значною кількістю внутрішньо переміщених осіб [2].

Ефективність виконання громадами покладених на них функцій безпосередньо корелює з обсягом наявних ресурсів і якістю їхнього управління. Відтак фінансова автономія місцевих органів влади виступає визначальним чинником економічного розвитку територій. У країнах Вишеградської четвірки сформовано розвинені механізми фінансової децентралізації, в межах яких суттєва частка доходів місцевих бюджетів забезпечується за рахунок власних податкових надходжень. Зокрема, у Польщі функціонує одна з найбільш стійких моделей муніципального фінансування, де вагому роль відіграють надходження від податку на доходи фізичних осіб та інших локальних податків, що забезпечує бюджетну стабільність. У Чехії застосовується система пропорційного розподілу податкових надходжень, включаючи податок на додану вартість і податок на доходи фізичних осіб, що також формує значну частину доходів місцевих бюджетів. Подібні механізми сприяють фінансовій передбачуваності та створюють умови для довгострокового планування регіонального розвитку. В Україні, попри зростання доходів місцевих бюджетів навіть в умовах повномасштабної війни та вилучення військового компоненту ПДФО, ключовим обмеженням залишається їхній абсолютний обсяг, який поки не є співставним із європейськими показниками, необхідними для реалізації масштабних інфраструктурних і розвиткових проєктів. До того ж між громадами часто є колосальний розрив у доходах відносних на душу населення, що не може покриватися з центрального бюджету. Водночас польська модель фінансової автономії демонструє, що закріплення значної частини податкових надходжень на місцевому рівні стимулює розвиток малого підприємництва, сприяє створенню робочих місць і активізує економічну діяльність, оскільки ресурси залишаються в межах регіону та реінвестуються в його розвиток [3].

У випадку Угорщини децентралізаційні перетворення також були спрямовані на розширення участі місцевих громад у процесах прийняття управлінських рішень, однак їхня ефективність значною мірою обмежується тенденціями до централізації влади на національному рівні. Це підкреслює важливість інституційного забезпечення демократичних засад розвитку в Україні, зокрема на субнаціональному рівні, з метою запобігання концентрації владних повноважень у центрі [4]. За умов високого рівня загальнонаціональної невизначеності механізми матеріального стимулювання регіонів залишаються вразливими, оскільки перерозподіл значних фінансових ресурсів може залежати від політичних рішень вузького кола впливових акторів. У цьому контексті розвиток незалежних медіа, підвищення якості освіти та формування зрілої політичної культури як складових загальнонаціональної стратегії набувають прикладного значення, оскільки створюють підґрунтя для формування ефективної моделі регіонального економічного розвитку та конкуренції на субнаціональному рівні, заснованої на ринкових принципах і захищеної від надмірного втручання потенційного автократа [5, с. 11–13].

Також Україні доцільно активніше інтегрувати управлінські підходи країн Вишеградської четвірки у сфері розроблення регіональних стратегій розвитку, які ґрунтуються на

поглибленому аналізу соціально-економічних індикаторів і дозволяють ідентифікувати пріоритетні напрями інвестування та економічної спеціалізації територій. У контексті стратегічного планування важливою є практика, за якої муніципалітети та регіони в цих державах законодавчо зобов'язані формувати багаторічні фінансові прогнози, що забезпечує раціональніший розподіл ресурсів і знижує ризики виникнення бюджетних дисбалансів. Поряд із цим застосовується програмно-цільовий підхід до бюджетування, який передбачає орієнтацію не на структуру витрат, а на досягнення конкретних результатів, що дозволяє узгоджувати фінансування з визначеними стратегічними пріоритетами та підвищувати підзвітність реалізації публічних політик.

Вагомим елементом регіонального розвитку є також формування інвестиційних стратегій на рівні громад, які мають враховувати інтереси різних економічних акторів та координувати їхні інвестиційні наміри. Такий підхід передбачає синергійне використання ресурсів різних інвесторів з метою максимізації сукупного ефекту від інвестицій та прискорення економічного зростання територій. Водночас реалізація інвестиційних проєктів потребує не лише фінансових ресурсів, а й належно підготовленої матеріально-просторової бази – зокрема доступних земельних ділянок відповідного цільового призначення, інфраструктурно забезпечених об'єктів нерухомості, а також спрощених адміністративних процедур, що належать до сфери відповідальності місцевої влади. У цьому контексті інвестиційна політика має бути тісно інтегрована з просторовим плануванням, управлінням земельними ресурсами та комунальним майном, оскільки розбалансування цих сфер може суттєво знижувати ефективність використання інвестиційних ресурсів [6]. Досвід Польщі свідчить, що системне стратегічне планування на регіональному рівні сприяє посиленню економічної інтеграції, зменшенню міжрегіональних диспропорцій та стимулюванню сталого економічного зростання. В українських умовах подібні підходи можуть бути адаптовані, зокрема, для розвитку відносно безпечних територій із високим туристичним потенціалом, таких як Карпатський чи Подільський регіони. Це передбачає активне залучення як внутрішніх, так і міжнародних туристичних потоків, а також розвиток відповідної інфраструктури, яка, попри наявні позитивні приклади, загалом залишається менш розвинутою порівняно з європейськими стандартами.

Окрім цього, регіональні стратегії розвитку виконують функцію інструмента для визначення пріоритетів залучення зовнішнього фінансування, зокрема від Європейського Союзу та міжнародних фінансових інституцій. Україна може ефективніше використовувати такі механізми для підтримки стратегічно важливих проєктів, особливо у сфері відновлення критичної інфраструктури та реконструкції постраждалих територій. Попередні ініціативи щодо залучення окремих держав-партнерів до відбудови конкретних регіонів демонстрували потенціал подібної моделі співпраці, однак із часом відповідний дискурс втратив системність. Його відновлення, з акцентом на прямій взаємодії субнаціональних одиниць із урядами країн-партнерів, може забезпечити не лише фінансові ресурси, але й доступ до інноваційних технологій та сучасних управлінських практик, що сприятиме пришвидшенню європейської інтеграції України.

З урахуванням національних особливостей принципово важливим є залучення територіальних громад і місцевого бізнесу до процесів розроблення та реалізації стратегій розвитку, із забезпеченням прозорості процедур і врахуванням інтересів усіх стейкхолдерів. Це створює передумови для зміцнення соціальної згуртованості, підвищення довіри до органів місцевої влади та досягнення довгострокових позитивних результатів у відновленні регіонів. У цьому контексті публічно-приватне партнерство виступає ефективним інструментом стимулювання регіонального економічного розвитку, особливо за умов обмежених бюджетних можливостей. У країнах Вишеградської четвірки цей механізм активно застосовується для

модернізації інфраструктури, підвищення якості публічних послуг, створення нових робочих місць і залучення інвестицій. Зокрема, у Польщі та Чехії завдяки належному нормативно-правовому забезпеченню та розвиненим інструментам оцінки ризиків вдалося оптимізувати бюджетні витрати на інфраструктурні проєкти та ефективно інтегрувати приватний капітал у вирішення регіональних соціально-економічних завдань.

Досвід країн Вишеградської четвірки у сфері реалізації публічно-приватного партнерства може слугувати для України важливим орієнтиром, однак його імплементація потребує адаптації з урахуванням національних особливостей і поточних викликів. Ключовим обмеженням для вітчизняних регіонів залишається низький рівень довіри до інвестиційного середовища, зумовлений недостатнім захистом прав інвесторів і нестабільністю нормативно-правової бази. Водночас практика країн Вишеградської групи демонструє, що наявність чітко визначеного правового поля, яке регламентує взаємодію між публічними та приватними акторами, виступає одним із визначальних чинників успішності таких проєктів. Для України впровадження подібного підходу може забезпечити підвищення передбачуваності договірних відносин, стимулювати участь приватного сектору в інфраструктурних ініціативах і розширити можливості залучення іноземного капіталу.

Не менш важливою складовою є розробка прозорої методології оцінки ризиків у межах публічно-приватних проєктів. Зокрема, у Словаччині на етапі планування здійснюється комплексний аналіз потенційних ризиків, що дозволяє мінімізувати ймовірність фінансових втрат і управлінських збоїв як для органів влади, так і для приватних партнерів. В Україні ж цей компонент часто залишається недостатньо розвиненим, що негативно впливає на реалізацію проєктів. Запозичення відповідних практик сприятиме підвищенню якості стратегічного планування, зменшенню фінансових ризиків і забезпеченню довгострокової ефективності інвестиційних ініціатив. Україна має значний потенціал для розвитку публічно-приватного партнерства, особливо в умовах необхідності швидкого відновлення. Реалізація інфраструктурних проєктів, модернізація освітніх і медичних закладів, а також розвиток енергетичних потужностей можуть істотно виграти від залучення приватного капіталу та фінансових інструментів Європейського Союзу. У цьому контексті особливої ваги набуває формування належного правового та інституційного забезпечення, включаючи створення чітких правил захисту інтересів сторін, механізмів розподілу ризиків і спеціалізованих інституцій підтримки публічно-приватного партнерства [7].

Значний потенціал для застосування механізмів публічно-приватного партнерства має також освітня сфера, фінансування якої суттєво покладається на місцеві бюджети і яка зазнала значних втрат унаслідок пандемії та воєнних подій. Залучення приватного сектору до модернізації освітньої інфраструктури може сприяти підвищенню якості навчання та кращій адаптації освітніх програм до потреб ринку праці. Зокрема, у Польщі практикується співпраця з бізнесом у частині фінансування стажувань і розроблення освітніх програм, орієнтованих на сучасні галузі, такі як інформаційні технології та модерна інженерія. Аналогічно, у сфері охорони здоров'я публічно-приватне партнерство може виступати важливим інструментом модернізації медичної інфраструктури, підвищення доступності послуг у сільських регіонах і зниження бюджетного навантаження. Наприклад, у Чехії приватні компанії залучаються до будівництва та управління медичними закладами, що дозволяє поєднати інвестиційну привабливість із високими стандартами обслуговування. Водночас ефективність таких підходів в Україні залежить від комплексності реформ у сфері охорони здоров'я, зокрема від переходу до більш ефективних моделей фінансування, таких як страхова медицина, що сприятиме підвищенню конкуренції та ефективності управління ресурсами.

Польща, Чехія та Словаччина яскраво демонструють ефективні практики залучення громадян до процесів ухвалення локальних рішень, що лишає позитивний слід на

якості врядування та рівень суспільної довіри. Інструменти громадської участі – включаючи публічні консультації, громадські слухання та різноманітні цифрові платформи – дозволяють враховувати позиції мешканців при формуванні локальної політики. В українському контексті впровадження подібних механізмів може стати важливим кроком до посилення легітимності місцевої влади. Зокрема, більше поширення практик громадського бюджетування та консультацій із ширшим загалом сприятиме активнішому залученню населення до визначення пріоритетів розвитку, включаючи інфраструктурні проекти чи екологічні ініціативи. Це не лише підвищує якість рішень завдяки врахуванню локальної специфіки, але й сприяє прозорості управління. Регулярна звітність і відкритий діалог із громадськістю створюють додаткові механізми контролю, що, своєю чергою, знижує корупційні ризики та підвищує ефективність використання ресурсів, що є критично необхідним у вітчизняних реаліях.

Важливим напрямом економічного розвитку, який активно підтримується на локальному рівні країнами Вишеградської четвірки, є стимулювання малого та середнього підприємництва через формування сприятливого інституційного середовища для інновацій та бізнес-активності. У цих державах функціонує розгалужена система підтримки невеликого бізнесу, що включає фінансові інструменти, консультаційні послуги та освітні програми. Зокрема, застосовуються механізми мікрокредитування, грантового фінансування інноваційних проектів і податкових стимулів, які знижують бар'єри входу на ринок і сприяють створенню нових підприємств. Для України адаптація таких підходів є особливо актуальною в умовах трансформації економіки, оскільки розвиток підприємництва забезпечує створення робочих місць, активізацію внутрішнього ринку та інтеграцію економічно активного населення у процеси регіонального розвитку. Одним із практичних кроків може стати створення регіональних бізнес-інкубаторів, які надаватимуть підприємцям консультаційну підтримку, доступ до експертного середовища, інфраструктури та ресурсів, необхідних для запуску й масштабування бізнесу [8].

Фінансові інструменти відіграють визначальну роль у стимулюванні підприємницької активності. У країнах Вишеградської групи активно застосовуються пільгові кредитні програми, субсидії та гранти для підтримки інноваційних підприємств. В Україні доцільно розширювати доступ до подібних механізмів, зокрема мікрокредитування, що є критично важливим для стартапів і молодих підприємців. Паралельно підтримка інновацій через грантові програми може стати ключовим фактором розвитку високотехнологічних секторів економіки та залучення молоді до підприємницької діяльності. Важливу роль відіграють і освітні ініціативи: у країнах Вишеградської четвірки широко впроваджуються навчальні програми, тренінги та семінари, спрямовані на розвиток управлінських і фінансових компетенцій підприємців. Для України актуальним є формування системи підготовки підприємців, яка поєднуватиме базові знання з ведення бізнесу зі спеціалізованими навичками в окремих галузях, таких як ІТ, аграрний сектор чи «зелені» технології. Додатково створення платформ для обміну досвідом і розвитку професійних мереж сприятиме формуванню підприємницької екосистеми, здатної генерувати інновації та забезпечувати сталий економічний розвиток.

Висновок. Проведений аналіз свідчить, що субнаціональний рівень влади в Україні може стати ключовим інструментом економічного відновлення за умови забезпечення інституційної спроможності, ресурсної автономії та ефективного стратегічного планування. Досвід країн Вишеградської четвірки демонструє ефективність комплексного підходу до децентралізації, фінансової автономії, публічно-приватного партнерства, розвитку малих і середніх підприємств та активного залучення громадян до управлінських процесів. Для України важливим є запозичення практик формування багаторічних фінансових прогнозів, програмного бюджетування, інвестиційних стратегій, а також механізмів прозорості та підзвітності, що підвищують довіру населення та залучають приватні та міжнародні інвестиції. Адаптація цих

підходів до специфіки українських регіонів, врахування воєнних викликів та поєднання з місцевим бізнесом і громадами дозволить підвищити інвестиційну привабливість, стимулювати економічний розвиток, покращити якість послуг та створити передумови для сталого регіонального розвитку, що сприятиме прискореній інтеграції України у європейські економічні та управлінські стандарти.

Література:

1. Куйбіда В. С., Казюк Я. М., Ганущак Ю. І. Щодо розмежування повноважень органів місцевого самоврядування при формуванні його спроможності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 6. С. 221–228.
2. Стешенко Т., Зозуля А. Місцеве самоврядування та реформа децентралізації під час воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 104–107.
3. Bywalec G. Rol decentralizacji w realizacji funkcji finansów publicznych. *Folia Oeconomica*. 2005. № 185. С. 23–39.
4. Campbell A., Coulson A. Into the mainstream: Local democracy in Central and Eastern Europe. *Local Government Studies*. 2006. Vol. 32. С. 543–561.
5. Локальна демократія: роль громад та органів місцевого самоврядування: матеріали науково-практичного круглого столу (Суми, 10 травня 2024 р.). Суми: Сумський державний університет, 2024. 58 с.
6. Kamba-Kibatshi M. Kształtowanie inwestycji lokalnych w Polsce jako jeden z warunków jej rozwoju przed przystąpieniem do strefy wspólnej waluty. *Seria: Administracja i Zarządzanie*. 2012. № 20. С. 103–113.
7. Носков О. М. Публічно-приватне партнерство органів місцевого самоврядування та малого і середнього бізнесу: інноваційні підходи в українських громадах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. № 14. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-02-05>
8. Петришина М. О. Органи місцевого самоврядування в системі інноваційних відносин: проблеми та перспективи. *У: Концептуальні засади правового забезпечення інноваційної політики України: монографія / за заг. ред. Д. В. Задихайла та ін.* Харків: Право, 2014. С. 71–96.

References:

1. Kuibida, V. S., Kaziuk, Ya. M., & Hanushchak, Yu. I. (2024). Shchodo rozmezhuвання povnovazhen orhaniv mistsevoho samovriaduvannya pry formuvanni yoho spromozhnosti [On the delimitation of powers of local self-government bodies in the formation of their capacity]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 6, 221–228. [in Ukrainian].
2. Steshenko, T., & Zozulia, A. (2024). Mistseve samovriaduvannya ta reforma detsentralizatsii pid chas voiennoho stanu [Local self-government and decentralization reform under martial law]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, (3), 104–107. [in Ukrainian].
3. Bywalec, G. (2005). Rol decentralizacji w realizacji funkcji finansów publicznych. *Folia Oeconomica*, (185), 23–39.
4. Campbell, A., & Coulson, A. (2006). Into the mainstream: Local democracy in Central and Eastern Europe. *Local Government Studies*, 32, 543–561.
5. Lokalnademokratiia: rol hromad ta orhaniv mistsevoho samovriaduvannya: materialy naukovo-praktychnoho kruhloho stolu (Sumy, 10 travnia 2024 r.) [Local democracy: the role of communities and local self-government bodies: proceedings of the scientific-practical roundtable]. (2024). Sumy: Sumy State University. [in Ukrainian].
6. Kamba-Kibatshi, M. (2012). Kształtowanie inwestycji lokalnych w Polsce jako jeden z warunków jej rozwoju przed przystąpieniem do strefy wspólnej waluty. *Seria: Administracja i Zarządzanie*, (20), 103–113.
7. Noskov, O. M. (2024). Publichno-pryvatne partnerstvo orhaniv mistsevoho samovriaduvannya ta maloho i serednoho biznesu: innovatsiini pidkhody v ukrainskykh hromadakh [Public-private partnership of local self-government bodies and SMEs: innovative approaches in Ukrainian communities]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia*, (14). <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-02-05> [in Ukrainian].

8. Petryshyna, M. O. (2014). Orhany mistsevoho samovriaduvannia v systemi innovatsiinykh vidnosyn: problemy ta perspektyvy [Local self-government bodies in the system of innovative relations: problems and prospects]. In D. V. Zadykhailo (Ed.), *Kontseptualni zasady pravovoho zabezpechennia innovatsiinoi polityky Ukrainy* (pp. 71–96). Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian].

Mark Savchuk. Subnational policy as a driver of ukraine’s economic development: adaptation of the Visegrad Group countries’ experience

The article examines the potential of the subnational level of governance as a significant driver of economic development in Ukraine. The analysis is conducted through a comparative perspective on the practices of the Visegrad Group countries in the fields of decentralization, fiscal autonomy, strategic regional planning, and public-private partnerships. It is determined that the effectiveness of regional development largely depends on the institutional capacity of local self-government bodies, the clear delineation of competences, and the availability of a sustainable resource base. Particular attention is paid to the theory and practice of investment attraction by subnational political actors, the development of small and medium-sized enterprises, and the implementation of participatory governance instruments as factors enhancing the quality of governance and social trust. It is demonstrated that the synthesis of fiscal autonomy with institutional safeguards against excessive centralization creates favorable conditions for the formation of competitive regional economies. The article also addresses the risks associated with the implementation of international experience, particularly in light of the unique challenges faced by Ukraine, such as war and uneven territorial destruction. Emphasis is placed on the necessity of adapting regional policy instruments to the domestic context, taking into account the needs and challenges of reconstruction and the European integration trajectory. The study concludes that the systematic application of the Visegrad Group countries’ experience can enhance the effectiveness of state regional development policy, strengthen the economic self-sufficiency of local communities, and ensure the long-term stability of the national economy.

Key words: *subnational policy, decentralization, regional development, public-private partnership, local self-government, Visegrad Group, economic policy.*

Відомості про автора:

Савчук Марк – аспірант кафедри політології філософського факультету, Львівський національний університет імені Івана Франка.

Дата першого надходження статті до видання: 16.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.05.2026